

Osobitné podmienky pre poistenie zodpovednosti za environmentálnu škodu (OPZ-E 2024)

Článok 1 Úvodné ustanovenia

- Poistenie zodpovednosti za environmentálnu škodu podľa týchto Osobitných podmienok pre poistenie zodpovednosti za environmentálnu škodu (ďalej len „OPZ-E 2024“) možno dojednať len v poisťnej zmluve pre poistenie zodpovednosti za škodu podľa Všeobecných podmienok pre poistenie zodpovednosti za škodu (ďalej len „VPZ 2024“) za predpokladu, že súčasne s poistením podľa týchto osobitných podmienok je v poisťnej zmluve dojednaný aj Rozšírený rozsah poistenia pre škody na veci spôsobené porušením životného prostredia podľa čl. 5 VPZ 2024.
- Poistenie zodpovednosti za environmentálnu škodu podľa týchto OPZ-E 2024 sa považuje za dojednané len v prípade, ak je táto skutočnosť explicitne uvedená v poisťnej zmluve.
- Na poistenie zodpovednosti za environmentálnu škodu podľa týchto osobitných podmienok sa vzťahujú ustanovenia VPZ 2024, okrem prípadov uvedených v týchto osobitných podmienkach.
- Tieto OPZ-E 2024 tvoria neoddeliteľnú súčasť poisťnej zmluvy.

Článok 2 Predmet poistenia

- Odchyľne od čl. 6 bod 10 VPZ 2024 sú predmetom poistenia podľa týchto osobitných podmienok náklady, ktoré vznikli poistenému na nápravu environmentálnej škody, na základe ustanovení zákona č. 359/2007 Z. z. o prevencii a náprave environmentálnych škôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon“) a/alebo na základe ustanovení právnych predpisov, ktorými sa implementuje Smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2004/35/ES z 21. apríla 2004 o environmentálnej zodpovednosti pri prevencii a odstraňovaní environmentálnych škôd v právnom systéme štátov Európskej únie, ich platnom znení a v rozsahu vymedzenom v čl. 3 tých osobitných podmienok.
- Predmetom poistenia sú tiež náklady na určenie nárokov a na obranu proti nárokom z titulu zodpovednosti prevádzkovateľa za environmentálnu škodu uplatňovanými orgánmi verejnej moci alebo inými tretími osobami v rozsahu uvedenom v čl. 2 bod 17 VPZ 2024.

Článok 3 Výklad pojmov

Pre účely tohto poistenia sa dojednáva, že:

- Environmentálna škoda** znamená: „**škodu na chránených druhoch a chránených biotopoch**“ a/alebo „**škodu na vode**“ a/alebo „**škodu na pôde**“ v zmysle zákona, pričom:

- škoda na chránených druhoch a chránených biotopoch** je škoda, ktorá má závažné nepriaznivé účinky na dosahovanie alebo udržiavanie priaznivého stavu ochrany chránených druhov a chránených biotopov s výnimkou už skôr identifikovaných nepriaznivých účinkov vzniknutých následkom konania prevádzkovateľa, na ktoré bol výslovne oprávnený v súlade s osobitným predpisom;
 - škoda na vode** je škoda, ktorá má závažné nepriaznivé účinky na ekologický, chemický alebo kvantitatívny stav vôd alebo na ekologický potenciál vôd s výnimkou nepriaznivých účinkov ustanovených v osobitnom predpise;
 - škoda na pôde** je škoda, ktorá spočíva v znečistení pôdy predstavujúcom závažné riziko nepriaznivých účinkov na zdravie v dôsledku priameho alebo nepriameho zavedenia látok, prípravkov, organizmov alebo mikroorganizmov na pôdu, do pôdy alebo pod jej povrch.
- Škodová udalosť.** Odchyľne od čl. 2 bod 10 VPZ 2024 sa škodovou udalosťou rozumie prvé preukázateľné zistenie environmentálnej škody, ktorú poistený spôsobil pri výkone poisťenej činnosti, za ktorú zodpovedá ako prevádzkovateľ v zmysle zákona a nárok na náhradu ktorej bol v súlade so zákonom uplatnený voči poistenému.
 - Sériová škodová udalosť.** Odchyľne od čl. 2 bod 12 VPZ 2024 sa za jednu škodovú udalosť považujú zistenia viacerých environmentálnych škôd v zmysle bodu 2 tohto článku, ktoré vznikli z tej istej príčiny alebo viacerých časovo súvisiacich príčin rovnakého druhu, ak medzi týmito príčinami existuje: právna, hospodárska alebo technická súvislosť.
 - Prírodné zdroje** sú chránené druhy, chránené biotopy, voda a pôda.
 - Náprava environmentálnej škody.** Cieľom nápravy environmentálnej škody na chránených druhoch, chránených biotopoch a vode je obnova životného prostredia do základného stavu a odstránenie závažných rizík nepriaznivých účinkov na zdravie. Tento cieľ sa dosahuje pomocou nápravných opatrení v rámci primárnej nápravy, doplnkovej nápravy a kompenzačnej nápravy v zmysle § 7 až 9 zákona:
 - primárna náprava** sú nápravné opatrenia, ktorými sa dosiahne obnova environmentálnou škodou poškodených prírodných zdrojov alebo ich funkcií do základného stavu alebo do takmer základného stavu;
 - doplnková náprava** sú nápravné opatrenia, ktoré sa prijímú vtedy, ak sa nedosiahla obnova environmentálnou škodou poškodených prírodných zdrojov alebo ich funkcií primárnymi nápravnými opatreniami. Účelom doplnkových nápravných opatrení je zabezpečiť podobnú úroveň prírodných zdrojov a ich funkcií, aká by bola zabezpečená, ak by sa poškodené miesto vrátilo do základného stavu;
 - kompenzačná náprava** sú nápravné opatrenia, ktoré sa prijímú na kompenzáciu dočasných strát prírodných zdrojov alebo ich funkcií, ktoré nastali odo dňa vzniku environmentálnej škody, až kým sa primárnymi nápravnými opatreniami nedosiahne obnova prírodných zdrojov alebo ich funkcií.

6. **Náprava environmentálnej škody na pôde** je odstránenie znečistenia pôdy tak, aby pôda nepredstavovala závažné riziko nepriaznivých účinkov na zdravie so zreteľom na jej súčasné alebo budúce využívanie. Náprava environmentálnej škody na pôde sa dosahuje nápravnými opatreniami v zmysle § 10 ods. 4 zákona.
7. **Bezprostredná hrozba environmentálnej škody** je dostatočná pravdepodobnosť, že v blízkej budúcnosti môže dôjsť k environmentálnej škode.
8. **Preventívne opatrenia** sú opatrenia, ktoré sú prijaté a vykonané poisteným alebo v jeho mene na odvrátenie bezprostrednej hrozby environmentálnej škody, ktorých účelom je environmentálnej škode predísť alebo ju minimalizovať.
9. **Zmierňujúce opatrenia** sú opatrenia na okamžitú kontrolu, zabránenie šíreniu, odstránenie alebo iné zvládnutie príslušných znečisťujúcich látok alebo iných škodlivých faktorov s cieľom obmedziť alebo predísť ďalším environmentálnym škodám a nepriaznivým účinkom na zdravie alebo ďalšiemu zhoršeniu funkcií prírodných zdrojov.
10. **Nápravné opatrenia** sú opatrenia na odstránenie alebo nápravu environmentálnej škody poisteným alebo príslušnými úradmi verejnej moci, ktorých účelom je obnova, regenerácia alebo nahradenie poškodených prírodných zdrojov. Nápravné opatrenia pozostávajú z primárnej nápravy, doplnkovej nápravy, kompenzačnej nápravy alebo nápravy environmentálnej škody na pôde.
11. **Porucha** znamená jednotlivú, náhle vzniknutú, nepredvídanú udalosť, ktorá vybočuje z riadnej bezporuchovej prevádzky podniku poisteného.
12. **Podzemné skladovacie zariadenie** je akékoľvek skladovacie zariadenie (nádrž, zásobník a pod.), ktorého viac ako 10 % objemu vrátane potrubia spojeného so zásobníkom sa nachádza pod zemou.
13. **Prvé zistenie** znamená prvé preukázateľné zistenie vzniku škodovej udalosti v dôsledku ktorej vznikla environmentálna škoda alebo bezprostredná hrozba environmentálnej škody.

Článok 4 Rozsah poistenia

1. Poistenie sa podľa týchto osobitných podmienok vzťahuje na **náklady**, ktoré vznikli poistenému na:
 - a) **preventívne opatrenia**,
 - b) **zmierňujúce opatrenia**,
 - c) **nápravné opatrenia** v zmysle čl. 3 bod 5 a 6 týchto osobitných podmienok,na základe ustanovení zákona alebo na základe ustanovení právnych predpisov, ktorými sa implementuje Smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2004/35/ES z 21. apríla 2004 o environmentálnej zodpovednosti pri prevencii a odstraňovaní environmentálnych škôd v právnom systéme Európskej únie, ich platnom znení a v rozsahu vymedzenom týmito OPZ-E 2024.
2. Poistenie sa vzťahuje na náklady podľa bodu 1 tohto článku, iba ak environmentálna škoda vznikla pri výkone poistenej činnosti

uvedenej v poistnej zmluve a bola vyvolaná **jednotlivou, náhle vzniknutou, nepredvídanou udalosťou**, ktorá vybočuje z riadnej bezporuchovej prevádzky podniku poisteného (ďalej len „porucha“), pričom škodou sa v tomto kontexte rozumie merateľná nepriaznivá zmena prírodného zdroja alebo merateľné zhoršenie funkcií prírodného zdroja, ku ktorým môže dôjsť priamo alebo nepriamo.

3. Odchylne od čl. 6 bod 11 a) VPZ 2024 sa poistenie vzťahuje na náklady na nápravu environmentálnej škody spôsobenej pozvoľnou emisiou alebo pozvoľným pôsobením teploty, plynov, pár, tekutín, vlhkosti alebo neatmosférických zrážok, ktoré sú odvodené a zároveň podmienené ako následok poruchy.
4. Odchylne od čl. 3 bod 2 VPZ 2024 sa poistenie vzťahuje na škodové udalosti (v zmysle čl. 2 bod 2 týchto OPZ-E 2024), ktoré nastali počas poistnej doby (doba trvania poistenia), a ktorých prvé zistenie nastalo počas doby poistenia (doba trvania poistenia) alebo najneskôr pred uplynutím dvoch rokov od zániku poistenia. Udalosť, ktorá vyvolala environmentálnu škodu musí nastať počas doby trvania poistenia.

Na náklady na nápravu environmentálnej škody, ktorá bola síce zistená počas doby trvania poistenia, ale vyvolaná bola udalosťou, ktorá nastala pred začiatkom poistenia, sa poistenie vzťahuje len vtedy, ak táto udalosť nastala najskôr dva roky pred začiatkom poistenia a poistník a poistený nemali a nemohli mať do začiatku poistenia o tejto udalosti alebo environmentálnej škode žiadnu vedomosť.

5. Ak bolo v poistnej zmluve dojednané aj poistenie zodpovednosti za vadný výrobok, poistenie sa vzťahuje na náklady podľa bodu 1 tohto článku aj v prípade, ak environmentálna škoda bola spôsobená vadným výrobkom poisteného.
6. Odchylne od čl. 6 bod 3 VPZ 2024 sa poistenie vzťahuje na náklady na nápravu škody na vode alebo pôde v zmysle § 2 ods. 1 písm. a) zákona, aj pokiaľ voda alebo pôda je vo vlastníctve, nájme, lízingovom nájme, prípadne v držbe alebo užívaní z iného právneho dôvodu poisteného, alebo jeho rodinných príslušníkov, spoločníkov alebo spoločností podľa čl. 6 bod 3 b) až e) VPZ 2024 a poistený nespôsobil škodu úmyselne.
7. Ak sa v dôsledku environmentálnej škody, na náklady na nápravu ktorej sa vzťahuje poistenie podľa týchto OPZ-E 2024, zvýši už prítomné znečistenie vody alebo pôdy, poisťovateľ poskytne plnenie len za tú časť nákladov, ktoré z celkových nákladov na nápravu environmentálnej škody ostanú po odpočítaní časti nákladov potrebných na nápravu pôvodného znečistenia prítomného pred vznikom škody, a to bez ohľadu na to, či a kedy by boli tieto náklady vynaložené ak by poistná udalosť nenastala.
8. Horná hranica plnenia poisťovateľa za náklady na nápravné opatrenia vykonané v rámci kompenzačnej nápravy je stanovená vo výške 20 % zo sublimitu dojednaného v poistnej zmluve pre poistenie podľa týchto osobitných poistných podmienok.
9. Poistenie v zmysle týchto OPZ-E 2024 sa vzťahuje len na náklady, ktoré nie sú predmetom poistenia v zmysle čl. 3, 4 alebo 5 VPZ 2024.
10. Poistenie sa vzťahuje na nároky uplatnené voči poistenému z titulu zodpovednosti za environmentálnu škodu podľa vykonávacích právnych predpisov štátov Európskej únie k Smernici Európskeho parlamentu a Rady číslo 2004/35/ES z 21. apríla 2004 o environmentálnej zodpovednosti pri prevencii

a odstraňovaní environmentálnych škôd, avšak iba v rozsahu nepresahujúcom rozsah vymedzený zákonom.

Článok 5 Výluky z poistenia

1. Poistenie podľa týchto OPZ-E 2024 sa nevzťahuje na náklady na nápravu environmentálnej škody, ktorá bola spôsobená:
 - a) oprávneným zásahom do prírodného zdroja, uskutočneným v súlade s právnymi predpismi (napr. všeobecne záväznými právnymi predpismi týkajúcimi sa vodného hospodárstva, ochrany prírody a krajiny, poľovníctva alebo rybolovu), na základe súdneho alebo správneho rozhodnutia, alebo normy, v rozsahu príslušného oprávnenia;
 - b) použitím nevhodných materiálov pri manipulácii alebo pri skladovaní materiálov a látok, ktoré môžu spôsobiť environmentálnu škodu;
 - c) geologickým prieskumom alebo ťažbou ropy alebo plynu;
 - d) plnením nariadení orgánov verejnej moci, pokiaľ sa nejedná o nariadenia v súvislosti s bezprostredne hroziacimi alebo už vzniknutými environmentálnymi škodami;
 - e) emisiou, činnosťou alebo akýmkoľvek použitím výrobku počas činnosti, ktoré podľa stavu vedeckých a technických poznatkov v čase, kedy došlo ku voľnému emisii alebo výkonu činnosti, neboli považované za pravdepodobnú príčinu environmentálnej škody;
 - f) v dôsledku projektovania, výstavby, prevádzkovania, údržby, opravy alebo likvidácie:
 - zariadení na prechodné skladovanie nebezpečných odpadov, ako aj konečné skladovanie alebo ukladanie odpadov akéhokoľvek druhu,
 - podzemných skladovacích zariadení bez kontroly netesnosti a presakovania,
 - čističiek odpadových vôd, číriacich zariadení a zariadení na spracovanie odpadu;
 - g) zmenou zdroja spodnej vody alebo jeho toku;
 - h) prenosom ochorení na chránené druhy.
2. Poistenie podľa týchto OPZ-E 2024 sa nevzťahuje na náklady na nápravu environmentálnej škody, pokiaľ existuje nárok na náhradu týchto nákladov voči orgánom verejnej moci.

Náklady konania na presadenie nárokov voči orgánom verejnej moci v zmysle čl. 2 bod 2 týchto OPZ-E 2024 sú však aj v tomto prípade predmetom poistenia.
3. Poistenie podľa týchto OPZ-E 2024 sa nevzťahuje na náklady na údržbu, opravu, výmenu, zlepšenie prevádzkových zariadení alebo vybavenia, zabezpečenie alebo sanáciu zariadení poisteného, ktoré presiahnu nevyhnutné zachraňovacie náklady podľa čl. 2 bod 18 VPZ 2024. Platí to v prípade, keď sú zariadenia vo vlastníctve, v nájme, lízingovom nájme, alebo v držbe alebo užívaní poisteného, poistníka, ich rodinných príslušníkov, spoločníkov alebo spoločností podľa čl. 6 bod 3 b) až e) VPZ 2024.
4. Poistovateľ neposkytne poistné plnenie za poistenie podľa týchto OPZ-E 2024, ak bolo vyšetrenie škody, jej likvidácia alebo plnenie

ďalších povinností poistovateľa znemožnené konaním alebo opomenutím štátnej moci, tretej osoby, poistníka alebo poisteného.

5. Nové prevádzky poisteného (výrobné prevádzky, sklady, predajné miesta a pod.) nie sú poistené automaticky a ich zahrnutie do poistenia vyžaduje predchádzajúci písomný súhlas poistovateľa. Poistovateľ je oprávnený, na základe posúdenia zvýšeného alebo rozšíreného poistného rizika, upraviť rozsah a podmienky poistenia.
6. Poistovateľ neposkytne poistné plnenie, ak existuje inou poistnou zmluvou dojednané poistenie nákladov, ktoré sú predmetom poistenia čl. 4 bod 1 týchto OPZ-E 2024, a to bez ohľadu na to, či alebo v akej výške z inej poistnej zmluvy vznikne v prípade škodovej udalosti nárok na plnenie (*Subsidiarita poistenia*).
7. Výluky uvedené v čl. 6 VPZ 2024 ostávajú v platnosti okrem bodu 10, t.j. Výluka environmentálnych škôd.

Článok 6 Poistné plnenie

1. Poistovateľ vyplatí za poisteného náhradu škody vzniknutej ako následok jednej a všetkých škôd vzniknutých počas jedného poistného obdobia maximálne do sublimitu pre environmentálne škody dojednaného v poistnej zmluve. V prípade, ak nie je dojednaný sublimit, platí výška poistnej sumy (limit poistného plnenia).
2. Pri nesplnení niektorej z povinností uvedených v čl. 8 týchto osobitných podmienok má poistovateľ v zmysle § 799 Občianskeho zákonníka právo znížiť poistné plnenie, v závislosti od toho, aký malo porušenie povinností vplyv na vznik a výšku škody alebo na vznik povinnosti poistovateľa poskytnúť poistné plnenie (náhradu škody). V takom prípade má poistovateľ v zmysle § 825 Občianskeho zákonníka voči poistenému právo na primeranú náhradu z vyplatenej náhrady škody podľa toho, aký vplyv malo toto porušenie na rozsah jeho povinnosti plniť.

Článok 7 Územná platnosť poistenia

1. Odchylné od čl. 8 VPZ 2024 sa poistenie vzťahuje na náklady na nápravu environmentálnej škody vzniknutej na území platnosti Smernice Európskeho parlamentu a Rady číslo 2004/35/ES z 21. apríla 2004 o environmentálnej zodpovednosti pri prevencii a odstraňovaní environmentálnych škôd (ďalej len „územie platnosti Smernice“):
 - a) pri výkone poistenej činnosti v prevádzke poisteného uvedenej v poistnej zmluve;
 - b) spôsobenej vadným výrobkom poisteného, ktorý poistený dodal alebo nechal dodať na území platnosti Smernice;
 - c) spôsobenej vadným výrobkom poisteného, ktorý sa na územie platnosti Smernice dostal bez toho, že by ho tam poistený dodal alebo nechal dodať;
 - d) pri výkone montážnych, údržbárskych (aj inšpekčných a servisných), opravárskych a stavebných prác poisteným,

ako aj z vlastníctva a užívania pohyblivých zariadení určených na vykonávanie týchto prác poisteným;

- e) v príčinnej súvislosti s pracovnými cestami poisteného a účasťou poisteného na výstavách a veľtrhoch na území platnosti Smernice.

Článok 8

Povinnosti zmluvných strán

1. Okrem dodržiavania povinností stanovených v čl. 11 VPZ 2024 a povinností dohodnutých v poisťnej zmluve, je poistený a/alebo poisťník povinný:

- a) dodržiavať všeobecne záväzné právne predpisy, právne predpisy nižšej právnej sily, individuálne súdne alebo správne rozhodnutia, technické normy a pod., predovšetkým právne predpisy, rozhodnutia a normy týkajúce sa životného prostredia a vodného hospodárstva;
- b) prijať vhodné bezpečnostné opatrenia, aby predišiel vzniku škody alebo nároku na náhradu škody;
- c) odborne udržiavať alebo nechať udržiavať zariadenie a iné vybavenie ohrozujúce životné prostredie. Potrebné opravy a údržbárske práce je poistený povinný vykonať bezodkladne.

Najmenej každých 5 rokov, pokiaľ nie je právnym predpisom, rozhodnutím alebo normou stanovená kratšia lehota, musí byť zariadenie a vybavenie poisteného ohrozujúce životné prostredie preukázateľne odborne preskúšané. Táto lehota začína plynúť uvedením zariadenia do prevádzky alebo jeho posledným preskúšaním, bez ohľadu na začiatok poistenia;

- d) bezodkladne informovať poisťovateľa o zistení poruchy, a to písomne, ak treba aj telefonicky alebo elektronickou poštou;
- e) urobiť v rámci svojich možností všetko pre to, aby sa náklady obmedzili na rozsah, ktorý je nevyhnutný a objektívne primeraný na zabránenie vzniku škody alebo zmiernenie už vzniknutej škody.

Článok 9

Záverečné ustanovenia

1. Tieto Osobitné podmienky pre poistenie zodpovednosti za environmentálnu škodu tvoria prílohu poisťnej zmluvy. Od ustanovení týchto OPZ-E 2024 je možné sa v poisťnej zmluve odchýliť.
2. Tieto OPZ-E 2024 nadobúdajú účinnosť 01.01.2024.